

מי מעליב אותה?

הפנים כדי לקבוע כי בניין פלוני ישוחרר מתחולת החוק. על חתימת השר אין ביקורת ואין עירעור. שני החיכים שקדמו לי בוויכוח, הפרופסור הליברלי ח"כ הנס קלינגהופר והח"כ הליברלי-העצמאי גדעון האוזנר מתחו ביקורת עניינית חריפה על הצעה זו. אנהנו החלטנו שלא להסתפק בביקורת לגופו של עניין, אלא להגיד כמה דברים עקרוניים על מקומה של הכנסת במדינה. כבר המשפט הראשון שלנו עורר זעם קולני בספסלי מפא"י, וזעם זה גבר ממשפט למשפט, עד שהפך לסערה כללית בחלק המפא"י של האולם — וסערה נגדית בכמה מקו-מות אחרים:

אבנרי: כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. על הצעת-חוק זו אפשר לומר רק דבר אחד: אוי לנסת, אם מעזים להגיש לה הצעה כזאת.

מעבר לעניינים הנדונים בהצעת-החוק, מזדקרת העובדה הפשוטה שזהו עלבון לכנסת, כמעט והייתי אומר: יריקה בפניה. (המולת מחאות בספסלי מפא"י). מי שהיה מסוגל לעבד הצעה כזאת, ולהניח אותה על שולחננו, הריהו אומר: כנסת זו תקבל את הכל. היא תאשר את הכל. יריקה לה בפרצוף, והיא תאמר שזהו גשם! כאן הגיעה הסערה לשיאה. גם יושב-ראש הישיבה, ח"כ מפא"י ישראל ישעיהו, הצטרף למחאות אלה. עמדתי על דעתי שוהו ביטוי פרלמנטרי, והתנהל דין-ודברים חריף. לבסוף הסכמתי, על פי בקשת היושב-ראש, כי המילים "יריקה בפרצוף" לא יופיעו בפרוטוקול

התצלום שהציג אבנרי בעת נאומו

מהפכני בעילות השיטור בארץ, צפוי לנו אסון, כי זוהי תופעה מצטברת במהירות. **אנו מציעים להכריז על תקופה של שנה-שנתיים כעל תקופת-הירום למלחמה בכריזנות, ולנקוט בה שיטות בלתי-רגילות. למשל: יש לחייב כל בעל אולטימהצנות להחזיק בשכר, בכל עת ההצגות, שוטר אחד או שניים, לפי גודל המקום, לשם שיטור אוטומאפי רצוף. זה לא יקר, זה יוסף אולי אגורה אחת או שתיים למחיר הכרטיס — אך זה יחניק באיבה תופעה זו.**

הגשנו הצעת-חוק, שנופלה אף היא קורבן לקנוניה של מפא"י וחרות לסתימת-הפה, וספק אם תגיע לדיון. הבענו בה כי המדינה תפצה כל אדם על נזקי בריונות. אם תתקבל הצעה זו, ימצא אפילו שר-האוצר שיותר זול לדאוג לשיטור הגון, מאשר לפצות את האורח על הגזק.

יש לנו "משטרה מרביצה"

כשהמשטרה מרגישה שהיא חדלת-אונים, היא מוצאת לה פיצוי במעשים בלתי-חוקיים.

בהעדר שיטות מקצועיות של חקר ומודיעין; בהעדר היוקרה הטבעית של השוטר והעדר המורא מצד העברין כלפיו; בהעדר כוח-אדם מעולה ומסורת של אספרי-היקור ונאות-המדים — באות שיטות פרימיטיביות: הכאת עצירים לשם סחיטת הודאות, אימים בלתי-חוקיים, הצקה לעבריינים משוחררים, כליאה בלתי-סבירה בתנאים משפילים, ועד לשלילת געלים מן העציר.

למשטרה מתחיל לצאת שם של "משטרה מרביצה" — ומכאן רק צעד קטן להפעלה בלתי-חוקית של המשטרה נגד הפגנות חוקיות, התקפת-אלות בארבעות ללא-צורך, כפי שראינו בשיירות תנועת העולם הזה והפגנת הסטודנטים בירושלים.

יש לחלוק חלוטין על דבריו של חבר-הכנסת זאב שרף, שקרא למשטרה לפעול נגד כל ההפגנות.

זכותו של האורח היא להפגין, להביע את דעותיו בצורת הפגנה שקטה ובלתי-אלימה, ותפקיד המשטרה הוא להגן על הפגנה שהוא ליטוי לזכות זו.

גברתי היושב-ראש, הבאתי הנה תצלום שצולם רק השבוע, והייתי רוצה להראותו לחברי-הכנסת. התמונה מראה איך מרחיקה המשטרה הבריטית מפגינים משטח השגרירות של ארצות-הברית בלונדון. ראוי-א כיצד השוטרים, עם חיוך על השפתים, בטוב-לב, בעדינות מרחיקים את המפגינים — והשוו זאת עם התמונות שראיתם מהפגנות אצלנו, כאשר גוררים באכזריות, מכים...
יעקוב ב"ץ (פא"י): הכרנו אותם טוב מאוד כשהיו בארץ!

• כאן הציג הנואם מעל הדוכן העתק מוגדל של תצלום שפורסם במוסף הארץ.

דפים השיגרתיים של דברי-הכנסת אינם משקפים, לעיתים קרובות, מה נעשה באמת באולם. נרשם בהם רק חלק מקריאות-הביניים. ויש תופעה ככנסת שאינה יכולה להירשם כלל, כי אין לה מילים: סערת-רוחות מתמשכת, המוצאת לה פורקן בהמולה עמומה של קריאות בלתי-ברורות, ויכוחים נזעמים בין החיכים המקשיבים בינם לבין עצמם, וגילויים אחרים של חרוץ-אף.

הנואם על הדוכן חש בתגובה זו בצורת המולה בלתי-מוגדרת, בדומה להמייית-הגלים בסערה גוברת. כשהוא קורא, לאחר מכן, את הפרוטוקול (או את הדו"חות העיתונאיים), הוא תמה על ההבדל העצום בין מה שהיה לבין מה שגרשם. מדובר, כאילו, על שני נאומים שונים.

כך קרה לי השבוע, אחרי שהכנסת התפרצה בסערת-זעם למישמע דברינו על מיסמך קטן הקרוי הצעת חוק הבנייה והתיכונן (הוראת שעה) תשכ"ו—1966.

האם מותרות "יריקה בפרצוף"?

הצעה המתחבאת מאחורי שם אפור זה היא בעלת עבר מעניין, ואפייני למהות ה"המישטר אצלנו.

במשך 17 שנים יכולה הממשלה לבנות בניינים ושיכונים ככל העולה על רוחה, ללא אישור כלשהו של המוסדות העירוניים והמחוזיים. ההוראות שחלו על כל האורחים — פשוט לא חלו על הממשלה.

לפני שנה בלבד קיבלה הכנסת חוק שקבע כי מעתה יחולו החוקים גם על הממשלה. גם היא, כמו האזרח, צריכה לעבור את כל שלבי האישור של מוסדות התיכונן. כדי לתת לה שהות להתרגל למצב חדש זה, נתנו לה ארכה ארוכה. רק לפני חמישה חודשים נכנס החוק החדש לתוקפו.

ונהנה באה הממשלה וביקשה מן הכנסת לבטל את הוראות החוק שנחקק זה עתה. היא רוצה לשחרר מן החוק את כל הבנייה הממשלתית שכבר תוכננה.

הממשלה לא טרחה אפילו להגיד לכנסת על מה יחול שיחרור זה. להצעת-החוק לא צורפה רשימה של בניינים שכבר תוכננו. להיפך: נקבע בהצבעה כי די בחתימה פשוטה של שר-

חיוכים או זמכות?

להלן נאומו של ח"כ אורי אבנרי בדיון על משרד המשטרה.

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה.

אנחנו פטרוטים של משטרת ישראל (צחוק באולם).

הודעה זו עשויה להדהים רבים, כי מי כמונו לחם בצמרת המישטרה? מי כמונו סבל ממנה, ומי כמונו החזיר מלחמה שערה?

האם אזכיר כאן את המעצר הבלתי-חוקי של כתבינו, את המשפטים הפליליים שהוגשו נגד עוזרי ונגדי, את החיפושים, העיקובים, הבילוש, הגרירות על הכביש והמכות? אך עשינו כל אשר עשינו מפני שאנחנו מאמינים שמדינת-חוק זקוקה למשטרה יעילה, מיקצועית, בעלת כושר ואמצעים. משטרה המפעילה את החוק — והשומרת בעצמה על החוק.

מבחינה זו אין מול למדינת ישראל. משטרת ישראל לקוייה מן היסוד, ומעולם לא היתה אחרת.

המלחמה בצמרת הרקובה

בתום המנדט וחיטול הפלסטיין פוליס, קמה משטרת ישראל על רגל שמאל. אדם בלתי-מוכשר, חלש-אופי ולא-איכפתניק הוצב בראשה כמפקח. השוויץ והרושם באו במקום המקצועיות. אינטריגות פנימיות אינסופיות גרמו לסילוק כל כוח מקצועי מעולה. בנו של הבוס הפוליטי הפך, למעשה, לשליט המשטרה. שחיתות, שקרנות, קנו להם אחיזה בצמרת, לעיני אלפי השוטרים הפובים, שראו והתקו שן.

אחרי מאבק רצוף ומסוכן, הצלחנו להדיח צמרת זו.

המפקח הכללי, יהוקאל סהר, חויב בדיון בשבועת-שקר; סגנו, עמוס בן-גוריון, נאלץ להתפטר. אולם הטיהור לא הביא לשיפור. המפקח השני, יוסף נחמיאס, לא ראה בתפקידו אלא תחנת-מעבר בקאריירה דיפלומטית, והעניינים התנהלו ללא יד מכוונת. במצב של דמורליזציה כללית, נקרא המפקח הנוכחי, פינחס קופל, לתפקיד זה. אין ספק שהוא סימפאטי יותר מקודמיו, וכי יש לו רצון טוב. קידמנו אותו בברכה. אך היום, אחרי הנסיון של כמה שנים, כבר מותר לי לומר כי משטרת-ישראל לא עלתה על דרך המלך.

גודר של רושמי-רפורטים

יש לנו גודר של רושמי-רפורטים — כלומר, אחרי שהמדינה והעיריות לא עשו דבר כדי להבטיח מקומות-חינוך למכוניות שישנן כחוק, באים השוטרים ורושמים רפורטים למכוניות החונות מאונס במקום בלשהו, גם מבלי להוות מיטרד תחבורתי.

זה קל, זה נוח, זה מכניס כסף, זה נותן לשוטר את האפשרות לבוא אל הקצין ולהוכיח שעשה משהו. אך זה די מוכא לראות איך שוטר זרין עט על שורת מכוניות חונות, כמוצא שלל רב, כשחיוך של אושר על פניו, וזו ההודמנות היחידה להוכיח את כושרו.

אבל זה לא שיטור, ולמעשה כמעט ואין שיטור בארץ. מוכרחים לומר זאת פעם: אורחי ישראל הם אוכלוסיה ממשומעת מאין כמוה, מסודרת מאין כמוה — כי אחרת היה הסדר בארץ מתמוטט מזמן בהעדר משטרה אמיתית.

בריונות בבתי הקולנוע

אולם לאט-לאט אנחנו רואים את התוצאות. והן הרות-אסון. ישנה התופעה של בריונות, בשפת-הים, בבתי-הקולנוע, בחאראקות, ברחובות הראשיים — בכל מקום מתגלה תופעה זו של חוליי-אישים פחדניים, המנצלים את חוסר-התגובה של הציבור ואת העדרו של השוטר לשם הוכחה עצמית בדרך של הפקרות. אנו יודעים שזוהי תופעה חברתית ופסיכולוגית, וכי בטוח הארוך אין לה תרופה אלא במישור החברתי-חינוכי. אולם ישנו טווח קצר, והוא מלאכת-השוטר. אם לא יחול שינוי